

מנהיגי חינוך יקרים!

פרשת שמות – על מנהיגות ומסירות נפש

פרשתנו פותחת עידן חדש בתולדות עם ישראל. לראשונה עם ישראל נקרא "עם":
"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעַצוֹם מְמֹנִי" (א', ט') עם ישראל נולד מתוך
שעבוד קשה, ובתהליך לידתו גם נבחר לו, לראשונה, מנהיג. משה רבינו אשר היה
מנהיג הגאולה וההקמה. מנהיגותו של משה רבנו מהווה השראה למנהיגי העם היהודי
לדורותיו.

מדוע נבחר משה כמנהיג העם אשר יוציא את עם ישראל ממצרים?

מדרש רבה שמות ב':

"אין הקב"ה נותן גדולה לאדם עד שבודקהו בדבר קטן ואח"כ מעלהו לגדולה. הרי לך
שני גדולי עולם שבדקם הקב"ה בדבר קטן, ונמצאו נאמנים, והעלם לגדולה". ובמה בדק
אותם? מרעה הצאן. בדק בדוד בצאן ומצאו רועה יפה...היה מונע הגדולים מפני
הקטנים והיה מוציא הקטנים לרעות כדי שירעו עשב רך ואחר מוציא הזקנים כדי שירעו
עשב בינוני ואחר מוציא הבחורים שהיו אוכלים העשב הקשה. אמר הקב"ה מי שיודע
לרעות הצאן איש לפי כוחו יבוא וירעה את עמי...ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן.
אמרו רבותינו כשהיה משה רועה צאנו של יתרו במדבר ברח ממנו גדי ורץ
אחריו...נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיוון שהגיע משה אצלו אמר, אני
לא הייתי יודע שרץ מפני צמא, עייף אתה. הרכיבהו על כתפו והיה מהלך, אמר הקב"ה
יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך חייך אתה תרעה צאני ישראל".

עוד כאשר גדל בבית פרעה משה רבינו יצא לראות בסבלות אחיו, "נתן עיניו ולבו להיות
מיצר עליהם", רש"י. מסביר המדרש בשמות רבה: "אמר הקב"ה, אתה משה הנחת
עסקיך והלכת לראות בצערם של ישראל, ונהגת בהם מנהג אחים – אני מניח את
העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך".

מסירות הנפש של משה השפיעה והקרינה גם על מעשיהם של השוטרים אשר מינו
המצרים על ישראל, מספרים חז"ל על מעשיהם של אותם שוטרים, בשעה שפרעה מנע
מישראל תבן להכנת לבנים, כעונש על כך שמשה ביקש לדרוש את שחרורם: כשאמר
להם:

"לא תאספון לתת תבן לעם.. " והיו השוטרים מכים על שאר העם ולא היו מוסרין אותן
בַּיַד הַנּוֹגְשִׁים, והיו אומרים: מוטב לנו ללקות, ואל יכשלו שאר העם. לפיכך כִּשְׂאֵמֶר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אֶסְפָּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ, אֶמֶר מֹשֶׁה לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
רְבוּנִי, אִינִי יוֹדֵעַ מִי רָאוּי וּמִי אֵינוֹ רָאוּי. אָמַר לוֹ: אֲשֶׁר יִדְעָתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשׁוֹטְרָיו,
אוֹתָן הַזִּקְנִים וְהַשׁוֹטְרִים שְׁמָסְרוּ עֲצָמָן לְלִקּוֹת עֲלֵיהֶם בְּמִצְרַיִם בְּמִתְכַנֵּת הַלְּבָנִים, הֵם
יָבֹאוּ וְיִטְלוּ בְּגִדְלָהּ הַזֹּאת. לְפִיכָךְ הוּא אוֹמֵר, אֲשֶׁר יִדְעָתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשׁוֹטְרָיו. וְלִפְנֵי
שְׁמָסְרוּ עֲצָמָן לְלִקּוֹת עַל הַצְּבוּר, לְפִיכָךְ, וְנִשְׂאוּ אִתָּךְ בְּמִשְׁאֵה הָעָם. לְלַמְדָּךְ, שֶׁהַשָּׁן
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה. מִכָּאן אֵת לַמֵּד, שְׁכַל מִי שֶׁמוֹסֵר עֲצָמוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, זֹכֶה לְכַבּוֹד
וְלִגְדֻלָּהּ וְלָרוּחַ הַקְּדוֹשׁ.

כותב הרב דרוקמן כי השוטרים שמסרו את נפשם על ישראל, והיו מוכנים לספוג מכות עבורם בעת שפלותם – הם הראויים להנהיג את ישראל בעת גדלותם. מסירות נפש על ישראל נובעת מקדושה, יונקת מקדושה, ומזכה את אלה שמוסרים את נפשם בקדושה עליונה. מובא בספר "מסילת ישרים" פרק י"ט, "אין הקב"ה אוהב אלא למי שאוהב את ישראל, וכל מה שהאדם מגדיל אהבתו לישראל – גם הקב"ה מגדיל עליו. ואלה הם הרועים האמתיים של ישראל, שהקב"ה חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל עליהם ולבטל הגזרות הקשות ולפתוח עליהם שערי הברכה. משה רבינו, השוטרים היו מוכנים למסור את נפשם על העם, ולכאוב את כאבו.

מנהיגים יקרים, מסירות נפש למען עם ישראל, יסוד הערבות והנשיאה בעול עם אחרים נלמדת ממנהיגותו של משה רבינו. משה רבינו אע"פ שהיה בארמונו של פרעה, הלך לראות בסבלותם ולהיות עמהם.

גם אנו בתקופה מורכבת. אנו עומדים בפתחו של סגר שלישי. פעם שניה בשנת הלימודים הנוכחית שההגעה לבית הספר נפסקת לחלוטין. אני מאמינה בכם ויודעת שיש בכם הכוחות להתמודדות הארוכה הזו. נעשה הכל. נכוון את הצוותים להיות עם מי שזקוק לנו, להיות רגישים למי שנמצא במצוקה רגשית, חברתית, לימודית, כלכלית ונפעל באופן אקטיבי לסייע, לארגן מערך בית ספרי הנותן מענה מלא לכלל תלמידנו. מקפידים על קשר סדיר, על מניעת נשירה. לצד שמירה על הנחיות הבריאות נייצר שגרת סגר רציפה עם מבט אל העתיד - צופים פני שנה שתבוא.

מבקשת שנעבוד במקביל. לצד ניהול הסגר כאמור נמשיך להיות עמלים באחריות לקראת רישום לבתיה"ס. "והעמידו תלמידים הרבה" – "לכל אדם ישנה" - יעד זה עניינו במחויבות הפנימית ובתפיסה הערכית המעמידה את אחריותנו שכל תלמיד יהיה מחובר לשורשים של עם ישראל, לתורה ולמסורת.

אנו מבקשים להדק את תהליכי הרצף החינוכי ושתופי הפעולה החינוכיים בין צוותי ההוראה והחינוך של מוסדות החינוך ברצף החינוכי. מציאות הימים בהם אנו פועלים מחיבת אותנו לדרכי פעולה אחרות וליצירתיות בדרכי הפעולה בשנת קורונה בה אי אפשר לקיים פעולות שבשגרה.

אנו בטוחים כי כולכם פועלים באחריות ובתכנון משותף עם צוות בחכמה בית ספרי כדי לגבש פעולות אשר יבטיחו המשך רישום למסגרות החמ"ד. הליווי, ההערכות שלכם בתקופה זו נדרשת יותר מתמיד. זה הזמן להיות מכווני יעד באחריות גדולה וקדושה באופן שכל ילדי החמ"ד ימשיכו את הרצף החינוכי במוסדות החמ"ד.

ברכת ה' בכל מעשיכם

שושנה נגר